

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Силабус навчальної дисципліни
«Українська мова за професійним спрямуванням»

Обсяг навчальної	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної	За розкладом занять: Кафедра суспільних наук Одеса, вул. Ольгіївська, 13
Викладач (-і)	К. філол. н., доцент Сікорська О.О. К. філол. н., ст. викл. Шаніна О.С.
Контактна інформація	0984196686 kafedra11@ukr.net Кабінет кафедри суспільних наук, вул. Ольгіївська, 13 Очні консультації: згідно з графіком кафедри суспільних наук (Чт 14.00-16.00; Сб 10.00-14.00) Онлайн консультації: згідно з графіком кафедри суспільних наук (Чт 14.00-16.00; Сб 10.00-14.00) на платформі Microsoft Teams

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - основи сучасного професійного мовлення, медична термінологія, правила укладання фахової документації, культура наукової та професійної української мови, формування навичок і вмій з актуальних видів професійної мовленнєвої діяльності.

Мета дисципліни: продовжити формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови.

Основні завдання: засвоїти основоположні поняття з курсу; усвідомити значимість державної мови в професійному спілкуванні; удосконалити фахове мовлення; опанувати норми укладання медичних документів.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- мову на рівні фахового спілкування в усьому багатстві лексичних, фонетичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних засобів, зокрема термінологічного запасу;
- специфіку усної та писемної форм української мови в науковому й офіційно-діловому стилях із урахуванням фахової спрямованості.

Вміти:

- складати, перекладати й редагувати тексти медичної спрямованості, укладати основні види документів;
- застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері;

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

- володіти термінологічною лексикою, навичками роботи з вузькоспеціалізованими словниками;
- аналізувати доцільність використання лексичних, морфологічних, синтаксичних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів.
- -володіти стилістичними та синтаксичними особливостями;
- послуговуватись основним масивом лексики у галузі дослідження з акцентом на термінологію за фахом;
- застосовувати лексико-граматичні патерни для повноцінної участі в усній та письмовій академічній комунікації, ведення наукової дискусії;
- оперувати функціональними структурно-змістовними одиницями для ефективного реферування та анутовання текстів за фахом;
- володіти стратегіями та тактиками пошуку інформації для наукової роботи.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання.

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять (46 годин); організації самостійної роботи здобувача (44 години).

Методи навчання.

Практичні заняття. При проведенні практичних занять використовуються методи: діагностування (бесіда, спостереження, тестування, творчі та самостійні роботи); інформування (демонстрація, консультування, розповідь, групове навчання, підсумковий тестовий контроль); самостійна робота (дослідження наукових та інформаційних джерел); практична робота (виконання тренувальних вправ та завдань); розвиток творчої діяльності (здійснення мовних розвідок); операційний метод (ділові ігри, самокритика, розв'язання комунікативних ситуацій).

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Культура мовлення медика.

Основні аспекти проблеми культури мовлення. Мовленнєвий етикет як компонент комунікації. Основи психології спілкування. Мова та професія

Тема 2. Орфоепія як засіб удосконалення мовленнєвої діяльності медика.

Основні орфоепічні норми. Особливості інтонування в українській мові. Наголос. Складні випадки наголошування у словах-медичних термінах. Типові конструкції наукового стилю мовлення.

Тема 3. Специфіка лексики фахової мови.

Термін як основний елемент фахової мови медика. Звукова характеристика слова-терміну. Термін і контекст. Проблеми лексико-синтаксичної сполучуваності. Термін у професійному документі.

Тема 4. Лексико-семантичні відношення у фаховій термінології.

Синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Вираження припущення, впевненості, сумніву, підтвердження або спростування, згоди чи незгоди з певною думкою.

Тема 5. Фразеологізми у складі фахової термінології.

Вираження наявності інформації, виклад теорії, висновків.

Тема 6. Термінологічна лексикографія.

Опис проведення спостережень, експериментів.

Тема 7. Правопис та відмінювання термінів- іменників (на прикладі назв захворювань, симптомів, процесів).

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Вираження місцезнаходження, взаєморозміщення. Діалог медика з пацієнтом.

Тема 8. Рід і число іменників.

Запис скарг у медичній карті стаціонарного хворого. Вираження причинно-наслідкових відношень.

Тема 9. Відмінювання прізвищ, імен та по батькові.

Паспортні дані клієнта. Вираження належності (сімейної, національної, професійної).

Тема 10. Особливості творення власних імен.

Фонетичні правила правопису слов'янських імен та прізвищ українською мовою. Вираження призначення характеристики предмета.

Тема 11. Прикметники у фаховій термінології.

Особливості термінотворення. Відмінювання і правопис. Способи творення ступенів порівняння. Вираження ознаки, складу речовини (предмета). Співвідношення частин. Вираження змін.

Тема 12. Науковий стиль мови.

Характерні ознаки, система мовних засобів.

Тема 13. Писемне наукове мовлення.

Структура наукового твору. Система мовних засобів. Порядок слів у реченні. Види наукового тексту.

Тема 14. Реферат як вид наукового твору.

Види, структура. Правила опису використаної літератури.

Тема 15. Текст.

Поняття про текст. Текст як форма існування наукового знання. Структура тексту, тема, проблема (ідея).

Тема 16. Стаття як вид наукового твору.

Вимоги до написання. Типові мовні конструкції.

Перелік рекомендованої літератури

1. Луцак С. М., О. Д. Литвиненко, О. Д. Турган та ін. Українська мова (за професійним спрямуванням) : [підручник, за програмою МОН] / С.М. Луцак, Н. П. Литвиненко, О.Д. Турган та ін. - К. : ВСВ «Медицина», 2017. - 360 с.
2. Кацавець Р.С. Українська мова : усна і писемна (ділове спрямування) : навч.посіб. / Р.С. Кацавець. - К. : Алерта, 2020. - 264 с.
3. Світлична Є.І. Фахова мова фармацевта : базовий підруч. для студентів вищ. фармац. навч. закл. (фармац. ф-тів.) IV рівня акредитації / Є. І. Світлична, А. А. Берестова, О. О. Тележкіна. — 2-ге вид., випр. та допов. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. — 312 с.
4. Українська мова : культура мовлення медика : навч.посіб. / Г.Г.Кисіль, О.Ф. Черногуз. - К. : ВСВ «Медицина», 2018. - 464 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання завдань;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Аспірант виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
Добре «4»	Аспірант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і виконує завдання у нестандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
Задовільно «3»	Аспірант відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
Незадовільно «2»	Аспірант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота аспірантів, яка передбачена темою заняття разом з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється на останньому занятті.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії: Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.